

XXII-OJI JAUNŲJŲ MOKSLININKŲ PSICHOLOGŲ KONFERENCIJA

KASDIENYBĖ KINTANČIAME PASAULYJE

2025 m. gegužės 16 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS

Abstract book of the
22nd Conference of Junior Researchers in Psychology
EVERYDAY LIFE IN A CHANGING WORLD
May 16, 2025

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

KONFERENCIJOS ORGANIZACINIS KOMITETAS || ORGANISATIONAL COMMITTEE

Pirmininkė | Chair:

Greta Guogaitė

Nariai || Members:

Miglė Rudytė

Justė Margevičienė

Agnė Grigaitė

Livija Žiemienė

Donata Pečiukėnienė

Studentai || Students:

Ramunė Serapinė

Gintarė Ušakovaitė

KONFERENCIJOS MOKSLO KOMITETAS || SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Pirmininkė || Chair:

prof. dr. Roma Jusienė

Nariai || Members:

prof. dr. Evaldas Kazlauskas

prof. dr. Ilona Laurinaitytė

doc. dr. Sigita Girdzijauskienė,

doc. dr. Greta Kaluževičiūtė-Moreton

doc. dr. Ramunė Dirvanskienė

dr. Arūnas Žiedelis

dr. Said Dadašev

dr. Austėja Dumarkaitė

KONFERENCIJOS GLOBĖJA || PATRON OF THE CONFERENCE

Prof. habil dr. Danutė Gailienė

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI || CONFERENCE ORGANISERS

Filosofijos
fakultetas

INFORMACINIS RĖMĖJAS | INFORMATIONAL SPONSOR

RĖMĖJAI | SPONSORS

PARTNERIS | PARTNER

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

DOI <https://doi.org/10.15388/JMPK.2025>

ISSN 2669-0357

Copyright © 2025 Authors. Published by Vilnius University Press

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

ŽODINIAI PRANEŠIMAI LIETUVIŲ KALBA || ORAL PRESENTATIONS IN LITHUANIAN

AR RYŠYS TARP KOMPLEKSNIO POTRAUMINIO STRESO IR SAVIŽUDYBĖS RIZIKOS PRIKLAUSO NUO DĖL TRAUMINĖS PATIRTIES JAUČIAMOS GĖDOS?

Julija Anužytė
Vilniaus universitetas

Įvadas. Su trauma susijusi gėda – tai skausmingas emocinis išgyvenimas trauminio įvykio kontekste, apimantis neigiamą savęs vertinimą bei polinkį atsitraukti, slėpti savo išgyvenimus siekiant, kad kiti asmenys nepastebėtų paties žmogaus suvokiamų trūkumų (Øktedalen et al., 2014). Trauminių įvykių išgyvenimas ir gėdos jausmas siejami su aukštesne savižudybės rizika (Sheehy et al., 2019; Ásgeirsdóttir et al., 2018). Pagrindinis tyrimo tikslas - įvertinti, ar su traumine patirtimi susijusi gėda moderuoja ryšius tarp kompleksinio potrauminio streso (KPTSS) ir savižudybės rizikos.

Metodika. Analizuoti 107 tyrimo dalyvių (86% moterų, amžius $M = 39,23$ metai, $SD = 12,28$) duomenys, surinkti internetinės apklausos būdu 2024 m. rugsėjo – lapkričio mėnesiais. Trauminėms patirtims nustatyti buvo naudojamas Tarptautinis trauminių patirčių klausimynas (ITEM; Hyland et al., 2021). Siekiant įvertinti KPTSS simptomų riziką buvo naudojamas Tarptautinis traumos klausimynas (ITQ; Cloitre et al., 2018). Minčių apie savižudybę įvertinimui buvo naudojama Savižudiškų minčių intensyvumo skalė (SIDAS; van Spijker et al., 2014). Su traumine patirtimi susijusi gėda buvo įvertinta naudojant Su trauma susijusios gėdos klausimyną - Trumpąją formą (TRSI - SF; Grau, Singh, Zhang & Wetterneck, 2022). Atlikta moderacinė analizė. Sudarytas bendras daugybinės tiesinės regresijos modelis, kuriame nepriklausomas kintamasis (KPTSS), moderatorius (su trauminėmis patirtimis susijusi gėda) ir jų interakcija prognozavo priklausomąjį kintamąjį (savižudybės rizika) (Hayes, 2022).

Rezultatai. Atsiskleidė, kad su trauma susijusi gėda yra reikšmingas ryšio tarp KPTSS ir savižudybės rizikos moderatorius ($R^2 = 0,227$; $F(3, 103) = 10,06$; $p < 0,001$; $p = 0,046$; $B = 0,03$). Didėjant su trauma susijusios gėdos įverčiui, ryšys tarp KPTSS ir savižudybės rizikos stiprėja. Rezultatai taip pat parodė, kad vidinė su trauma susijusi gėda reikšmingai moderavo ryšį tarp KPTSS ir savižudybės rizikos, o išorinė su trauma susijusi gėda nebuvo reikšmingas šio ryšio moderatorius.

Išvados. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad su trauma susijusi gėda stiprina ryšį tarp KPTSS ir savižudybės rizikos. Teikiant pagalbą asmenims, patiriantiems kompleksines trauminių įvykių pasekmes ir išgyvenantiems gėdą, svarbu įvertinti savižudybės riziką.

Darbo vadovė: doc. dr. Odeta Geleželytė

Raktiniai žodžiai: kompleksinis potrauminis stresas, savižudybės rizika, su trauma susijusi gėda.